
Notiser

MEDISINSK NYTT

TRINE B. HAUGEN

Email: trine.b.haugen@hf.hio.no

Tidsskriftet

ÅSLAUG HELLAND

Email: ahelland@gmail.com

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

ERLEND HEM

Email: erlend.hem@medisin.uio.no

Tidsskriftet

Svært høy mutasjonsrate hos Escherichia coli

Evolusjon ved naturlig seleksjon skjer ved at adaptive mutasjoner stadig oppstår som følge av endringer i miljøet. Mutasjonshastighet og effekt på overlevelsessevne er avgjørende for organismens genetiske utvikling. Forskere har nå studert hvor raskt gunstige mutasjoner oppstår i E coli (Science 2007; 317: 813-5).

Studien ble gjort under betingelser der konkurranse mellom kloner med ulike adaptive mutasjoner var minimal for å få et best mulig estimat for mutasjonsraten. De fant at adaptiv mutasjonsrate hos E coli var 1 000 ganger høyere enn tidligere antatt. Dette viser at bakterien har en meget god tilpassingsevne til endringer i miljøet. Det forklarer også hvorfor antibiotikaresistens og virulens kan utvikles så raskt.

Interleukin-15 gjør vondt verre ved sepsis?

Mastceller er viktige i forsvaret mot bl.a. parasitter, mark og gramnegative bakterier. Interleukin-15 er et cytokin kjent for å øke immunrespons. Nye og overraskende forskningsresultater har nå vist at interleukin-15 via mastcellene reduserer rekrutteringen av nøytrofile granulocytter (Nat Med 2007; 13: 927 – 34).

Forskerne benyttet mus med og uten interleukin-15 og induserte sepsis via tarmkanalen. Bakteriefeksjonen i normale mus induserte interleukin-15 i mastcellene som medførte færre nøytrofile granulocytter. I mus uten interleukin-15 skjedde ikke dette. Disse musene hadde flere nøytrofile granulocytter i peritoneum, mer effektiv fjerning av bakteriene og økt overlevelse.

Gunstig profylakse med faktor VIII

Profylakse med rekombinant faktor VIII hos gutter med hemofili A forebygger leddlesjoner og reduserer hyppigheten av blødninger. Det er konklusjonen i en prospektiv randomisert studie (N Engl J Med 2007; 357: 535 – 44).

65 gutter i alderen 6 – 30 måneder ble randomisert til enten profylaktisk eller episodisk behandling med rekombinant faktor VIII. Den profylaktiske behandlingen ble gitt annenhver dag, mens den episodiske ble gitt etter en blødning.

Ved seksårsalder hadde 93 % av guttene som fikk profylakse normale leddstrukturer, mot bare 55 % av dem som fikk behandling etter blødninger.

Overvekt øker risikoen for psoriasis

Overvekt og fedme er sterke og uavhengige risikofaktorer for psoriasis. Det er konklusjonen i en studie fra USA (Arch Intern Med 2007; 167: 1670 – 5).

Resultatene stammer fra Nurses' Health Study II og omfatter 79 000 kvinner. Ingen hadde psoriasis på forhånd, og oppfølgingen varte i 14 år med oppdaterte BMI-målinger annethvert år.

892 nyoppståtte tilfeller av psoriasis ble registrert. Kvinner med BMI på 25 – 30 hadde 40 % større risiko for å utvikle psoriasis enn kvinner med BMI på 21 – 23 (RR 1,4). Risikoen økte med økende BMI, mens lavere BMI hadde en beskyttende effekt.

Tre faktorer kan forverre psoriasis: halsinfeksjoner, særlig med betahemolytiske streptokokker, stress og alkohol. Nå er også overvekt og fedme kommet med på listen (Ugeskr Læger 2007; 169: 2955).

Selentilskudd beskytter ikke mot diabetes

Kosttilskudd med selen øker risikoen for type 2-diabetes med 50 %. Det er konklusjonen i en randomisert placebokontrollert studie (Ann Intern Med 2007; 147: 217 – 23). Risikoen var eksponeringsavhengig. De som hadde høyest seleninntak, hadde en nesten tredoblet insidens av diabetes.

Studien omfattet 1 200 pasienter i USA, som ble fulgt opp i 7,7 år.

Gjennomsnittsalderen var 63 år ved studiestart, og ingen hadde diabetes.

I oppfølgingsperioden fikk 58 deltakere påvist diabetes, mot 37 i placebogruppen (hasardratio 1,55). Risikoen var særlig økt for dem som i utgangspunktet hadde høye selenverdier.

Selen er en antioksidant, og oksidativt stress antas å være en medvirkende faktor i utviklingen av type 2-diabetes. Det negative resultatet stemmer imidlertid med tidligere studier av antioksidantene betakaroten og vitamin E, som heller ikke beskyttet mot utvikling av type 2-diabetes. Det er derfor ingen holdepunkter for å bruke kosttilskudd for å forebygge type 2-diabetes og hjerte- og karsykdom.

Redusert dødelighet ved diabetes – bare for menn

Det er uklart om dødelighetsreduksjonen i USA de siste tiårene har vært lik for mennesker med og uten diabetes. Nå har amerikanske forskere undersøkt dette spørsmålet ved å analysere data for perioden 1971 – 2000 (Ann Intern Med 2007; 147: 149 – 55).

Blant diabetiske menn var dødelighetsreduksjonen på linje med den blant andre menn. Dødeligheten blant kvinner med diabetes ble imidlertid ikke endret i perioden. Dødelighetsdifferansen mellom kvinner med og uten diabetes ble mer enn fordoblet.

Studien kunne ikke gi svar på hvorfor dødelighetsutviklingen har vært så forskjellig.

Homocystein forbundet med schizofreni?

Fødselskomplikasjoner og hunger i fosterlivet har i flere studier vist seg å være risikofaktorer for å utvikle schizofreni i voksen alder. Årsakene til dette er ukjent. I en ny studie har man undersøkt om høye nivåer av homocystein hos moren i tredje trimester kan være en forklaring (*Arch Gen Psychiatry* 2007; 64: 31 – 9).

Studien omfattet maternelle sera fra 59 personer med schizofreniform psykose og 112 kontrollpersoner. Det viste seg å være forhøyet risiko ved høye homocysteinnivåer.

Overvekt beskytter mot suicidrisiko

Overvektige menn har lavere suicidrisiko enn menn med normal eller lav kroppsvekt. Det viser en studie publisert i *Archives of Internal Medicine* (2007; 167: 468 – 75).

Tidligere studier har koblet overvekt til depresjon, og man har spekulert på om dette kunne gi økt suicidrisiko. Den nye studien omfattet 45 000 amerikanske menn som ble fulgt opp fra 1986 med regelmessige vektkontroller.

Frem til 2002 hadde 131 av mennene tatt sitt eget liv. Menn med BMI > 30 hadde 42 % lavere suicidrisiko enn menn med lavere BMI. Også mennesker med BMI < 20, hadde økt suicidrisiko sammenliknet med dem som hadde BMI på 20 – 22. Funnet sto seg også etter korreksjon for en rekke andre faktorer.

Appelsiner bedre enn tilskudd

Spiller det noen rolle om man får i seg vitamin C i form av C-vitamintilskudd eller frukt? Italienske forskere har forsøkt å besvare dette spørsmålet ved å gi appelsinjuice, C-vitaminberiket vann og sukkervann til en gruppe forsøkspersoner (*Br J Nutr* 2007; 97: 639 – 43).

Plasmaverdiene av vitamin C steg i begge grupper som hadde fått i seg vitamin C, men ved nærmere analyser av det innsamlede blodet, viste det seg at DNA-skade ved oksidering ble mindre blant dem som drakk juice enn dem som hadde drukket C-vitamintilskudd.

Funnet er omdiskutert, ettersom en tidligere studie har vist beskyttende effekt mot oksidative skader ved å gi C-vitamintilskudd i høyere dose (*Läkartidningen* 2007; 104: 1682).

Publisert: 4. oktober 2007. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 9. juli 2026.